

LECT. UNIV. DR. ALINA-MONICA AXENTE
Facultatea de Drept a Universității „Titu Maiorescu” din București

CURS DE DREPT PRIVAT ROMAN

Ediția a 2-a, revăzută și adăugită

Editura
Hamangiu
2024

CUPRINS

CARTEA I. INTRODUCERE ÎN STUDIUL DREPTULUI PRIVAT ROMAN _____	1
INTRODUCERE _____	3
<i>Secțiunea 1. Epoca prestatală _____</i>	4
<i>Secțiunea a 2-a. Regalitatea _____</i>	5
<i>Secțiunea a 3-a. Republica _____</i>	7
<i>Secțiunea a 4-a. Imperiul _____</i>	13
§1. Principatul _____	13
§2. Dominatul _____	14
CAPITOLUL I. IZVOARELE DREPTULUI ROMAN _____	15
<i>Secțiunea 1. Obiceiul _____</i>	15
<i>Secțiunea a 2-a. Legea _____</i>	17
§1. Despre legi _____	17
1.1. Noțiune _____	17
1.2. Procedura de adoptare a legilor _____	17
1.3. Structura legii _____	19
<i>Secțiunea a 3-a. Legea celor XII Table _____</i>	22
<i>Secțiunea a 4-a. Edictele magistraților _____</i>	25
§1. Despre edicte în general _____	25
§2. Edictele pretorilor _____	26
<i>Secțiunea a 5-a. Jurisprudența _____</i>	29
§1. Generalități _____	29
§2. Jurisprudența sacrală _____	31
§3. Jurisprudența laică _____	33
§4. Jurisprudența în epoca clasică _____	36
4.1. Caracterul științific al jurisprudenței clasice _____	36
4.2. Școlile de drept _____	37
4.3. Apogeul jurisprudenței clasice _____	38
§5. Decăderea jurisprudenței în epoca postclasică. <i>Ius publice respondendi și Legea citațiunilor _____</i>	41
<i>Secțiunea a 6-a. Senatusconsultele (Hotărârile senatului) _____</i>	42
<i>Secțiunea a 7-a. Constituțiunile imperiale _____</i>	44
7.1. <i>Mandata _____</i>	45
7.2. <i>Decreta _____</i>	45
7.3. <i>Rescripta _____</i>	45

7.4. <i>Edicta</i> _____	46
Secțiunea a 8-a. <i>Opera legislativă a Împăratului Justinian</i> _____	47
§1. Codul _____	47
§2. <i>Institutiones</i> _____	49
§3. Novelele _____	49
§4. Digestele _____	49
CAPITOLUL AL II-LEA. PROCEDURA CIVILĂ ROMANĂ _____	53
Secțiunea 1. <i>Considerații generale</i> _____	53
Secțiunea a 2-a. <i>Procedura legisacțiunilor</i> _____	55
§1. Noțiune și caracteristici _____	55
§2. Derularea procesului _____	57
2.1. Citarea pârâtului în procedura legisacțiunilor (etapă premergătoare procesului) _____	57
2.1.1. <i>In ius vocatio</i> _____	57
2.1.2. <i>Vadimonium</i> extrajudiciar _____	59
2.1.3. <i>Condictio</i> _____	60
2.2. Faza <i>in iure</i> (în fața magistratului) – prima fază a procesului _____	60
2.2.1. Activitatea părților _____	60
2.2.2. Despre magistrați și activitatea lor _____	63
2.2.3. <i>Litis contestatio</i> – hotăr între faza <i>in iure</i> și faza <i>in iudicio</i> _____	70
2.3. Faza <i>in iudicio</i> (în fața judecătorului) – a doua fază a procesului _____	71
2.3.1. Desfășurarea procesului _____	71
2.3.2. Despre judecători _____	72
§3. Legisacțiunile _____	75
3.1. Legisacțiunile de judecată _____	75
3.1.1. <i>Sacramentum</i> _____	75
3.1.2. <i>Iudicis arbitrive postulatio</i> _____	80
3.1.3. <i>Condictio</i> _____	81
3.2. Legisacțiunile de executare _____	83
3.2.1. <i>Manus iniectio</i> _____	83
3.2.2. <i>Pignoris capio</i> _____	85
Secțiunea a 3-a. <i>Procedura formulară</i> _____	86
§1. Aspecte introductive _____	86
§2. Despre formulă _____	88
2.1. Noțiune _____	88
2.2. Structura formulei _____	89
2.2.1. Părțile principale _____	89
2.2.2. Părțile accesorii ale formulei _____	93

§3. Desfășurarea procesului	98
3.1. Fazele procesului (<i>in iure și in iudicio</i>)	98
3.2. <i>Litis contestatio</i> și efectele sale	99
3.3. Reprezentarea în justiție	102
§4. Despre acțiuni	104
4.1. Concept	104
4.2. Tipuri de acțiuni	105
4.2.1. Acțiuni in rem și acțiuni in personam	105
4.2.2. Acțiuni civile și acțiuni pretoriene (honorarii)	107
4.2.3. Acțiuni directe și acțiuni utile	110
4.2.4. Acțiuni penale și acțiuni persecutorii	110
4.2.5. Acțiuni populare și acțiuni private	110
4.2.6. Acțiuni certe și acțiuni de incerte	111
4.2.7. Acțiuni de drept strict și acțiuni de bună-credință	111
4.2.8. Acțiuni prejudiciale	113
4.2.9. Acțiuni arbitrării	113
§5. Efectele sentinței	116
5.1. Forța juridică a sentinței	117
5.2. Forța executorie a sentinței	118
<i>Secțiunea a 4-a. Procedura extraordinară</i>	123
§1. Context	123
§2. Desfășurarea procesului	123
2.1. Competența	124
2.2. Citarea	124
2.3. Derularea propriu-zisă a procesului	125
2.4. Hotărârea judecătorească	125
CAPITOLUL AL III-LEA. PERSOANELE	127
<i>Secțiunea 1. Status Civitatis. Status Libertatis</i>	127
§1. Capacitatea juridică	127
1.1. <i>Capitis deminutio</i> – incapacitatea de drept	128
1.2. Prelungirea personalității defunctului	129
§2. Oamenii liberi	131
2.1. Considerații generale	131
2.2. Cetățenii	132
2.2.1. Moduri de dobândire a cetățeniei romane	132
2.2.2. Drepturile cetățenilor romani	133
2.2.3. Numele cetățeanului roman	134
2.2.4. Moduri de pierdere a cetățeniei romane	135
2.3. Latinii	136
2.4. Peregrinii	137

2.5. Dobândirea cetățeniei de către latini și peregrini _____	139
2.5.1. Latini _____	139
2.5.2. Peregrinii _____	140
2.5.3. Generalizarea cetățeniei romane _____	140
§3. Sclavii _____	141
3.1. Condiția juridică a sclavilor _____	141
3.2. Izvoarele (cauzele) sclaviei _____	144
3.2.1. Nașterea _____	145
3.2.2. Cauze ulterioare nașterii _____	145
§4. Dezrobiții _____	150
4.1. Cadru general _____	150
4.2. Formele dezrobirii <i>manumissio</i> _____	152
4.2.1. Formele solemne ale dezrobirii _____	152
4.2.2. Formele nesolemne ale dezrobirii _____	154
4.3. Obligațiile dezrobiteului față de patron _____	155
4.3.1. <i>Bona</i> _____	155
4.3.2. <i>Obsequium</i> _____	156
4.3.3. <i>Operae</i> _____	157
4.4. Limitarea dezrobirilor _____	157
§5. Persoanele cu o condiție juridică mixtă _____	160
5.1. Oamenii liberi cu o condiție juridică specială _____	160
5.1.1. <i>Addicti</i> _____	160
5.1.2. <i>Persoane in mancipio</i> _____	161
5.1.3. <i>Auctorati</i> _____	162
5.1.4. <i>Liber homo bona fide serviens</i> _____	162
5.1.5. <i>Redempti ad hostibus</i> _____	162
5.2. Colonii – oameni semiliberi _____	163
<i>Secțiunea a 2-a. Status Familiae</i> _____	165
§1. Familia romană _____	165
1.1. Conceptul de familie _____	165
1.2. Rudenia _____	166
1.2.1. Agnațiunea (rudenia civilă) _____	166
1.2.2. Cognațiunea (rudenia de sânge) _____	167
§2. Puterea părintească (<i>Patria Potestas</i>) _____	168
§3. Căsătoria _____	171
3.1. Considerații generale _____	171
3.2. Căsătoria cu <i>manus</i> _____	172
3.2.1. Condiții de formă ale încheierii căsătoriei _____	172
3.2.2. Condiții de fond (de valabilitate) ale căsătoriei _____	173
3.2.3. Efectele căsătoriei _____	176

3.3. Căsătoria fără <i>manus</i> _____	177
3.4. Desfacerea căsătoriei _____	178
§4. Legitimarea, adopțiunea și adrogațiunea _____	179
4.1. Legitimarea _____	180
4.2. Adopțiunea _____	183
4.2.1. Noțiune _____	183
4.2.2. Condiții de formă _____	183
4.2.3. Condiții de fond _____	184
4.2.4. Efecte _____	185
4.3. Adrogațiunea _____	185
4.3.1. Condiții de formă _____	186
4.3.2. Condiții de fond _____	187
4.3.3. Efecte _____	188
§5. Emanciparea _____	188
§6. Protecția incapacabililor de fapt. Tutela și curatela _____	190
6.1. Incapacitatea de fapt _____	190
6.2. Tutela _____	191
6.2.1. Generalități _____	191
6.2.2. Tipuri de tutelă _____	193
6.2.3. Exercițarea tutelei _____	195
6.2.3.1. Aptitudinea de a fi tutore _____	195
6.2.3.2. Procedee de administrare _____	196
6.2.3.3. Răspunderea tutorelui _____	197
6.3. Curatela _____	198
§7. Persoana juridică _____	200
7.1. Persoana juridică de drept public _____	200
7.2. Persoana juridică de drept privat _____	201
CAPITOLUL AL IV-LEA. BUNURI. DREPTURI REALE _____	203
<i>Secțiunea 1. Despre bunuri</i> _____	203
§1. Noțiuni generale _____	203
§2. Clasificarea bunurilor _____	204
2.1. <i>Res extra patrimonium</i> _____	204
2.2. <i>Res in patrimonio</i> _____	206
2.3. <i>Res corporales</i> și <i>res incorporales</i> _____	207
2.4. <i>Res mobiles</i> și <i>res soli</i> _____	207
2.5. Bunuri fungibile și bunuri nefungibile (<i>genera</i> și <i>species</i>) _____	208
2.6. Fructe și produse _____	209
<i>Secțiunea a 2-a. Despre posesiune</i> _____	210
§1. Noțiune și elemente _____	210

§2. Interdictele posesorii _____	214
2.1. Interdictele <i>retinendae possessionis causa</i> _____	215
2.2. Interdictele <i>recuperandae possessionis causa</i> _____	216
2.3. Interdictele <i>adipiscendae possessionis causa</i> _____	217
<i>Secțiunea a 3-a. Despre proprietate</i> _____	219
§1. Noțiunea dreptului de proprietate _____	219
§2. Limitele dreptului de proprietate _____	220
§3. Dobândirea proprietății _____	222
3.1. Generalități _____	222
3.2. Moduri naturale de dobândire a proprietății _____	223
3.2.1. Tradițiunea _____	223
3.2.2. Ocupațiunea _____	227
3.2.3. Specificațiunea _____	228
3.2.4. Accesiunea _____	229
3.3. Moduri civile de dobândire a proprietății _____	233
3.3.1. Mancipațiunea _____	233
3.3.2. Uzucapiunea _____	235
3.3.3. <i>In iure cessio</i> _____	240
3.3.4. <i>Adiudicatio</i> _____	241
3.3.5. <i>Lex</i> _____	241
§4. Evoluția formelor de proprietate _____	242
4.1. Proprietatea în epoca gentilică (prestatală) _____	242
4.2. Proprietatea în epoca veche _____	243
4.3. Proprietatea în epoca clasică _____	244
Proprietatea provincială și proprietatea peregrină _____	245
4.4. Proprietatea în epoca postclasică _____	246
<i>Secțiunea a 4-a. Despre drepturile reale care poartă asupra lucrului altuia (iura in re aliena)</i> _____	246
§1. Servituțiile _____	246
1.1. Servituțiile prediale _____	247
1.2. Servituțiile personale _____	249
1.2.1. Uzufuctul _____	249
1.2.2. <i>Usus</i> _____	252
1.2.3. <i>Habitatio</i> și <i>Operae</i> _____	252
§2. Emfiteoza _____	252
§3. Superficia _____	253
CAPITOLUL AL V-LEA. SUCCESIUNILE _____	255
<i>Secțiunea 1. Considerații introductive</i> _____	255
<i>Secțiunea a 2-a. Succesiunea testamentară</i> _____	256
§1. Noțiune _____	256

§2. Formele de testament _____	257
2.1. Formele de testament în epoca veche _____	257
2.1.1. Testamentul <i>calatis comitiis</i> _____	257
2.1.2. Testamentul <i>in procinctu</i> _____	258
2.1.3. Testamentul <i>per aes et libram</i> _____	259
2.2. Formele de testament în dreptul clasic _____	261
2.3. Formele de testament în dreptul postclasic _____	262
2.4. Capacitatea testamentară (<i>testamenti factio</i>) _____	263
2.4.1. Testamenti factio activa _____	263
2.4.2. Testamenti factio pasiva _____	265
§3. Instituirea și substituirea de moștenitori _____	266
3.1. Instituirea _____	266
3.2. Substituirea _____	269
<i>Secțiunea a 3-a. Succesiunea legală (moștenirea ab intestat)</i> _____	270
§1. Considerații introductive _____	270
§2. Categoriile de moștenitori legali prevăzute de Legea celor XII Table _____	271
2.1. <i>Sui heredes</i> _____	271
2.2. <i>Adgnatus proximus</i> _____	273
2.3. <i>Gentiles</i> _____	277
§3. Reformele pretorilor (moștenirea pretoriană) _____	277
3.1. Reformele pretorilor _____	277
3.2. Categoriile de moștenitori pretorienii _____	278
§4. Reformele imperiale _____	280
4.1. Senatusconsultul Tertullian _____	280
4.2. Senatusconsultul Orfitian _____	281
4.3. Reforma împăratului Justinian _____	282
<i>Secțiunea a 4-a. Succesiunea deferită contra testamentului (dezmoștenirea)</i> _____	282
§1. Dezmoștenirea _____	282
§2. Testamentul <i>inoficios</i> și <i>querela inoficiosi testamenti</i> _____	284
<i>Secțiunea a 5-a. Acceptarea moștenirii</i> _____	285
§1. Categoriile de moștenitori (din punct de vedere al posibilității de a repudia moștenirea) _____	285
§2. Condițiile dobândirii moștenirii _____	287
§3. Formele acceptării _____	288
§4. Efectele acceptării moștenirii _____	289
<i>Secțiunea a 6-a. Repudierea succesiunii</i> _____	292

<i>Secțiunea a 7-a. Acțiunile de apărare a moștenirii</i>	
<i>(sanctiunea moștenirii)</i> _____	293
§1. Apărarea moștenirii civile _____	293
§1. Apărarea moștenirii pretoriene _____	295
<i>Secțiunea a 8-a. Legate și fideicomise</i> _____	295
§1. Legate _____	295
§2. Fideicomise _____	299
CARTEA A II-A. TEORIA OBLIGAȚIILOR _____	301
PARTEA GENERALĂ _____	303
CAPITOLUL I. DEFINIȚIA ȘI ELEMENTELE OBLIGAȚIILOR _____	303
<i>Secțiunea 1. Noțiunea de obligație</i> _____	303
<i>Secțiunea a 2-a. Elementele obligației</i> _____	304
§1. Subiectele obligației _____	304
§2. Obiectul obligației _____	305
§3. Sanctiunea obligației _____	306
CAPITOLUL AL II-LEA. CATEGORII DE OBLIGAȚII _____	307
<i>Secțiunea 1. Categorii de obligații în funcție de izvoare</i> _____	307
<i>Secțiunea a 2-a. Categorii de obligații în funcție de sancțiune</i> _____	308
<i>Secțiunea a 3-a. Categorii de obligații în funcție de subiecte</i> _____	309
CAPITOLUL AL III-LEA. EFECTELE OBLIGAȚIILOR _____	311
<i>Secțiunea 1. Executarea obligațiilor</i> _____	311
§1. Cadrul general _____	311
§2. Nulitatea stipulațiunii pentru altul _____	311
§3. Nulitatea promisiunii pentru fapta altuia _____	314
§4. Reprezentarea în contracte (răspunderea civilă contractuală) _____	315
4.1. Concept. Premise _____	315
4.2. Acțiunile cu caracter alăturat _____	317
4.3. Tipuri ale reprezentării _____	322
4.3.1. Reprezentarea perfectă și reprezentarea imperfectă _____	322
4.3.2. Reprezentarea activă și reprezentarea pasivă _____	323
4.3.3. Considerente finale _____	324
§5. Sistemul noxalității și sistemul acțiunilor noxale	
(răspunderea civilă delictuală pentru fapta altuia) _____	324
5.1. Sistemul noxalității _____	325
5.2. Sistemul acțiunilor noxale _____	326
5.2.1. Condițiile de intentare a acțiunilor noxale _____	327

5.2.2. Despre evoluția acțiunilor noxale _____	330
<i>Secțiunea a 2-a. Neexecutarea obligațiilor</i> _____	331
§1. Cauzele de neexecutare a obligațiilor _____	331
1.1. Cazul fortuit _____	332
1.2. Forța majoră _____	332
1.3. Culpa _____	334
1.4. Dolul _____	336
1.5. Mora _____	336
1.6. Custodia _____	337
§2. Limitele răspunderii debitorului. Daune-interese _____	338
CAPITOLUL AL IV-LEA. STINGEREA OBLIGAȚIILOR _____	340
<i>Secțiunea 1. Moduri voluntare de stingere a obligațiilor</i> _____	340
§1. Plata _____	340
§2. Darea în plată _____	343
§3. Novațiunea _____	344
3.1. Novațiunea voluntară _____	344
3.2. Novațiunea necesară _____	346
§4. Compensațiunea _____	347
§5. Remiterea de datorie _____	349
<i>Secțiunea a 2-a. Moduri nevoluntare de stingere a obligațiilor</i> _____	352
§1. Imposibilitatea de executare _____	352
§2. Confuziunea _____	353
§3. Moartea _____	353
§4. Prescripția extinctivă _____	354
§5. <i>Capitis deminutio (minima)</i> _____	355
CAPITOLUL AL V-LEA. TRANSMITEREA (TRANSFERUL) OBLIGAȚIILOR _____	357
<i>Secțiunea 1. Cesiunea de creanță</i> _____	357
<i>Secțiunea a 2-a. Cesiunea de datorie</i> _____	360
CAPITOLUL AL VI-LEA. GARANȚII _____	361
<i>Secțiunea 1. Garanții personale</i> _____	361
§1. Garanțiile personale specifice epocii vechi _____	361
1.1. <i>Sponsio</i> _____	361
1.2. <i>Fidepromissio</i> _____	362
§2. Garanțiile personale în dreptul clasic _____	364
§3. Reformarea garanțiilor personale în dreptul postclasic _____	365
3.1. Beneficiul de cesiune de acțiuni _____	365
3.2. Beneficiul de diviziune _____	365
3.3. Beneficiul de discuțiune _____	366

§4. Alte forme de garanții (neformale) _____	366
4.1. <i>Receptum argentarii</i> _____	366
4.2. <i>Constitutum debiti alieni</i> _____	366
4.3. <i>Mandatum pecuniae credendae</i> _____	367
Secțiunea a 2-a. Garanții reale _____	367
§1. Fiducia _____	367
§2. Gajul _____	369
§3. Ipoteca _____	369
3.1. Evoluția ipotecii _____	370
3.2. Constituirea ipotecii _____	371
3.3. Trăsăturile ipotecii _____	373
3.4. Stabilirea rangului creditorilor ipotecari _____	376
3.5. Efectele ipotecii _____	376
3.6. Stingerea ipotecii _____	377

PARTEA SPECIALĂ. IZVOARELE OBLIGAȚIILOR _____ **378**

CAPITOLUL I. DESPRE CONTRACTE _____ **378**

<i>Secțiunea 1. Noțiune</i> _____	378
<i>Secțiunea a 2-a. Elementele contractelor</i> _____	379
§1. Elementele esențiale ale contractelor _____	379
1.1. Obiectul _____	379
1.2. Capacitatea _____	380
1.3. Consimțământul _____	381
1.3.1. Violența fizică (<i>vis</i>) _____	381
1.3.2. Neseriozitatea _____	381
1.3.3. Eroarea _____	382
1.3.4. Teama (<i>metus</i>) _____	383
1.3.5. <i>Dolus</i> _____	384
§2. Elementele accidentale ale contractelor _____	384
2.1. Termenul _____	385
2.1.1. Termenul suspensiv _____	385
2.1.2. Termenul extinctiv _____	388
2.2. Condiția _____	389
<i>Secțiunea a 3-a. Clasificarea contractelor</i> _____	389
<i>Secțiunea a 4-a. Contracte solemne</i> _____	391
§1. <i>Sponsio religiosa</i> _____	392
§2. <i>Iusiurandum liberti</i> _____	392
§3. <i>Sponsio laica</i> _____	393
§4. Stipulațiunea (contractul verbal) _____	393
4.1. Caracterele stipulațiunii _____	394

§5. <i>Dotis dictio</i> _____	396
§6. <i>Nexum</i> _____	396
6.1. Context _____	397
6.2. Încheierea contractului _____	397
6.3. Evoluție _____	398
6.4. Abolirea contractului nexum _____	398
§7. Contractul literal (<i>litteris</i>) _____	399
Secțiunea a 5-a. <i>Contracte reale</i> _____	400
§1. <i>Mutuum</i> (împrumutul de consumațiune) _____	401
§2. <i>Fiducia</i> _____	402
§3. <i>Gajul</i> _____	403
§4. <i>Comodatul</i> _____	404
§5. <i>Depozitul</i> _____	406
Secțiunea a 6-a. <i>Contracte consensuale</i> _____	408
§1. <i>Vânzarea (emptor venditio)</i> _____	408
1.1. Elementele vânzării _____	409
1.1.1. Consimțământul _____	409
1.1.2. Obiectul/marfa (<i>merx</i>) _____	410
1.1.3. Prețul (<i>pretium</i>) _____	412
1.2. Efectele vânzării _____	413
1.2.1. Obligațiile vânzătorului _____	413
1.2.2. Obligațiile cumpărătorului _____	418
§2. <i>Locațiunea (locatio conductio)</i> _____	418
2.1. <i>Locatio rei</i> _____	419
2.1.1. Elementele locațiunii unui lucru _____	419
2.1.2. Efectele produse de <i>locatio rei</i> _____	420
2.1.3. Stingerea locațiunii unui lucru _____	421
2.2. <i>Locatio operarum</i> _____	421
2.3. <i>Locatio operis faciendi</i> _____	423
2.4. Anexă/precizări terminologice _____	423
§3. <i>Societatea</i> _____	424
3.1. Formele societății _____	424
3.2. Elementele contractului de societate _____	426
3.3. Efectele contractului de societate _____	427
3.4. Stingerea societății _____	427
§4. <i>Mandatul</i> _____	428
4.1. Elementele contractului de mandat _____	429
4.2. Efectele contractului de mandat/obligațiile părților _____	430
4.3. Stingerea contractului de mandat _____	430
Secțiunea a 7-a. <i>Contracte nenumite</i> _____	430

CAPITOLUL AL II-LEA. PACTE	433
<i>Secțiunea 1. Pactele pretoriene (pacta praetoria)</i>	433
§1. <i>Recepta</i>	434
§2. <i>Pactul de jurământ (iusiurandum voluntarium)</i>	434
§3. <i>Pactul de constitut</i>	435
<i>Secțiunea a 2-a. Pactele alăturate (pacta adiecta)</i>	435
<i>Secțiunea a 3-a. Pactele legitime (pacta legitima)</i>	435
§1. <i>Donația</i>	436
1.1. <i>Caracterele donației</i>	436
1.2. <i>Felurile donației</i>	437
1.2.1. <i>Donația inter vivos</i>	437
1.2.2. <i>Donația mortis causa</i>	442
§2. <i>Compromisul</i>	442
CAPITOLUL AL III-LEA. QUASICONTRACTE	444
<i>Secțiunea 1. Gestiunea de afaceri (negotiorum gestio)</i>	444
<i>Secțiunea a 2-a. Plata lucrului nedatorat</i>	446
<i>Secțiunea a 3-a. Gestiunea tutorelui pentru copil</i>	447
<i>Secțiunea a 4-a. Acceptarea unei succesiuni</i>	449
<i>Secțiunea a 5-a. Indiviziunea</i>	450
CAPITOLUL AL IV-LEA. DELICTE	451
<i>Secțiunea 1. Câteva considerații despre delict</i>	451
<i>Secțiunea a 2-a. Delicte private vechi</i>	452
§1. <i>Furtul</i>	452
1.1. <i>În dreptul vechi</i>	452
1.1.1. <i>Furtum manifestum</i>	452
1.1.2. <i>Furtum nec manifestum</i>	453
1.2. <i>În dreptul clasic</i>	453
§2. <i>Iniuria</i>	454
2.1. <i>Iniuria în epoca veche</i>	454
2.2. <i>Iniuria în dreptul clasic și postclasic</i>	454
§3. <i>Damnum iniuria datum</i> (paguba cauzată pe nedrept)	455
<i>Secțiunea a 3-a. Delicte private noi</i>	457
§1. <i>Rapina (tâlhăria)</i>	457
§2. <i>Metus și dolus</i>	458
§3. <i>Fraus creditorum</i> (frauda creditorilor)	459
CAPITOLUL AL V-LEA. QUASIDELICTE	461
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	463